

Fórum

Dögei Ilona – Mód Péter

Közfoglalkoztatás a települési szociálpolitikákban

A közcélú munka gyakorlata az adatok tükrében (2001–2006)

A kutatás módszertana

A magyar társadalom szociális helyzetével foglalkozó kutatók nem hagyhatják figyelmen kívül azt a tényt, hogy Magyarországon a foglalkoztatottsági helyzet az elmúlt években nem javult, sőt egyes mutatóiban romlott. A foglalkoztatottság növelését célzó, a különböző kormányzati dokumentumokban megfogalmazott célkitűzések ellenére az aktív korú nem foglalkoztatottak száma az Európai Unió tagországainak átlagához képest Magyarországon jóval magasabb. A munkaerőpiacról tartósan kiszoruló, létbizonytalanságban élő aktív korú munkanélküliek részére a szociális törvény biztosítja a rendszeres szociális segély igénylésének lehetőségét a helyi önkormányzattól. Ennek összege ugyan nem nagy, mégis érezhető segítséget jelent a mindennapi szükségleteik kielégítésére saját erejükből képtelen szegény emberek számára életvitelük fenntartásában.

Azonban az aktív korúak rendszeres szociális segélyében részesülőkkel szemben az elmúlt években egyre erőteljesebben fogalmazódott meg az az elvárás, amelynek a lényege „a segély helyett munkát” elv gyakorlati megvalósítása. A közcélú foglalkoztatás a foglalkoztatás szociálpolitikai eszközökkel történő elősegítésének egyik eszköze, amellyel az önkormányzatok élhetnek.

Kutatásunk célja annak feltárása, hogy Magyarországon hogyan alakult 2001–2006 között a közcélú foglalkoztatás törvényi háttere, a közcélú foglalkoztatásba bekerülők száma, milyen a közcélú foglalkoztatás időtartama és gyakorisága egy-egy tartós munkanélküli életében, milyen a közcélú foglalkoztatás kimenete, azaz segít-e a munkanélküliek munkaerő-piaci reintegrációjában, vagy megtartja az embereket a segély – közfoglalkoztatás – segély körforgásában. Másik megfogalmazva: a közcélú foglalkoztatás hatékony eszköznek tekinthető-e a munka világába való visszatérést illetően, vagy a munkanélküliség felszámolása helyett csak a legális munkajövedelemmel nem rendelkezők életben tartására szolgál, de a segélyezett létből való kitörésre csupán igen kevesek számára jelent valós esélyt?

Az utóbbi lehetőséget feltételezve ugyanakkor fontos politikai, szociálpolitikai szempont, hogy a közcélú foglalkoztatás pótolhatatlan, mással ki nem váltható eszköze a tartós munkanélküliek alkalmankénti munkába állásának, emberi önbecsülésük, szellemi, szakmai képességük megtartásának, s mint erre hivatott „szociálpolitikai foglalkoztatási eszközt” szükséges működtetni és támogatni.

A közcélú foglalkoztatás helyzetének bemutatása során a téma komplex megközelítésére törekedtünk. Ezért egyrészt elemeztük az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Ágazati és Vagyongazdálkodási Főosztályának rendelkezésünkre bocsátott adatait, másrészt – az egyes önkormányzatok helyi gyakorlatának megismerése céljából – interjúkat készítettünk három településen intézményekben, illetve közcélú foglalkoztatottakkal. Intézményi szinten felkerestük a polgármesteri hivatalokban is a rendszeres szociális segélyezést, illetve a közcélú foglalkoztatást szervező csoport vezetőjét, munkatársait, vagy ha a településen a közcélú foglalkoztatást közhasznú társaság szervezte, akkor a szervezet illetékes vezetőjét. Interjúkat készítettünk a helyi családsegítő szolgálattal, mint olyan intézménnyel, amely együttműködik a rendszeres szociális segélyezettekkel, valamint a helyi munkügyi kirendeltségekkel, illetve olyan gazdasági szervezetek vezetőivel, amelyek közcélú foglalkoztatottakat alkalmaztak.

A helyi intézményi és ellátotti tapasztalatok megismerése céljából olyan településeket igyekeztünk kiválasztani, amelyek eltérő gazdasági, foglalkoztatási helyzetűek, az ország különböző térségeiben helyezkednek el, továbbá önkormányzataik egymástól eltérően oldják meg a közcélú foglalkoztatás feladatát. Választásunk alapján Zalaegerszeget, Tatabányát és Törökszentmiklóst kerestük fel, és készítettünk interjúkat a helyi tapasztalatokról.

A közcélú foglalkoztatásra vonatkozó adatok elemzéséhez az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium havi rendszerességgel rögzített adatbázisát használtuk. Ezt az adatbázist egészítettük ki – a Teir-rendszer felhasználásával – KSH- és OSAP-adatokkal. Az elemzéshez használt, általunk létrehozott településsoros adatbázisban a közcélú adatok már évenkénti aggregált formában szerepelnek. Ez teszi lehetővé más adatsorokkal való összevetésüket.

A közcélú munkavégzésre vonatkozó országos adatgyűjtés sajátossága, hogy nem teszi egyértelműen bemutathatóvá az egy településen egy évben közcélú munkavégzésbe bevont személyek számát. Adatok szolgáltatására a foglalkoztató önkormányzatok havi rendszerességgel kötelezettek. Az így rendelkezésre álló adatok alapján havonta összesíthető a rész- vagy teljes munkaidőben, rész- vagy egész hónapban foglalkoztatottak száma, valamint az általuk ledolgozott napok száma. Tehát pontosan tudható az egy településen egy hónapban foglalkoztatottak száma, de nem adható meg a közcélú foglalkoztatásba egy adott

évben bevont személyek száma. A közcélú foglalkoztatás bemutatásánál ezért a településre jellemző adatként használjuk az egy évben foglalkoztatott közcélú munkások havi átlagos számát a közcélú munkát végzők éves összes munkanapját és az erre igénybe vett költségvetési támogatás teljes összegét.¹

A településeket az összehasonlíthatóság érdekében a 2001-es népszámláláskori állandó lakónépességük alapján vetjük számításba és kategorizáltuk. A budapesti kerületeket, mint önálló önkormányzatokat, ebben a felmérésben külön kezeljük. A települési kategóriahatárok a szociális törvény települési feladatokra vonatkozó előírásaihoz alkalmazkodnak. Ez alól kivételt képez a települések 10 százalékát kitevő, 200 fő alatti mikrotelepülések csoportja. Kiemelésüket a társadalmi, szociális, gazdasági hátrányok halmozódása teszi indokolttá. Az ilyen apró településeken élő embereknek csak rendkívül kis hányada tud a saját településén munkát vállalni, jó részüket erősen terheli – illetve terhelnek – a munkahelyek elérésének költségei. Esetükben tehát fokozott és hangsúlyozott szerepe van annak, hogy a legális foglalkoztatás lehetősége lakóhelyükön váljon elérhetővé.

A közcélú foglalkoztatás törvényi szabályozásának változásai, 2000–2007

2000. július elsejével indult a közcélú foglalkoztatás, aminek az időtartama minimum 30 nap lehetett. A megállapított segély esetén 30 nap munkavégzés volt törvényileg engedélyezve.²

A munkanélküli-járadékot kimerítő munkanélküliek közül azok részére, akik szociálisan rászorultak, az önkormányzatok biztosítanak foglalkoztatási lehetőséget, és csak a foglalkoztatást vállalók részesülhetnek a továbbiakban rendszeres szociális segélyben. Ha a foglalkoztatásuk nem szervezhető meg, akkor részükre rászorultság esetén rendszeres szociális segélyt kell megállapítani. A szociális törvény szerinti legalább 30 napos foglalkoztatás megszervezése, valamint az együttműködési programok kibővítése új feladatokat ró az önkormányzatokra, a szociális intézményekre, családsegítő szolgálatokra, a munkaügyi központok kirendeltségeire és a segélyezettek egyaránt.

Az önkormányzatokra a közfoglalkoztatás azért ró terhet, mert ez a munka törvénykönyve szerint tényleges foglalkoztatási viszonyt jelent, azaz szerződést kell kötni, járulékokat kell fizetni, a bért kell számfejtetni, munkavédelmi előírásoknak kell eleget tenni, munkaruhát kell biztosítani. Ennek következtében sok önkormányzat nem él ezzel a lehetőséggel, mert nagyon megterhelőnek érzi az említett feladatokat.

2005-ben változtak a közcélú foglalkoztatás szabályozására vonatkozó törvényi előírások. Ettől az évtől a közcélú foglalkoztatás keretében alkalmazott munkavállalókat 30 nap helyett akár 12 hónapig foglalkoztathatják. A törvényi módosítás szélesebb lehetőséget nyújt az önkormányzatok számára foglalkoztatási politikájuk alkalmazására, miközben a hosszabb, rendszeresebb munkavállalás lehetőségét biztosítja az érintettek számára.³

A közcélú foglalkoztatásban a rendszeres szociális segélyre

jogosultak vehetnek részt.⁴ A szociális törvény meghatározza, hogy ki és milyen feltételekkel jogosult rendszeres szociális segélyre; alapkitétel, hogy ez a „a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező, hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú egészségkárosodott, vagy nem foglalkoztatott személynek nyújtott támogatás”. (Vagy már kimerítette a munkanélküli ellátásra való jogosultságát, vagy nem is szerzett jogosultságot.) Követelmény: legalább egy éves együttműködés a munkaügyi központtal a segély iránti kérelem benyújtását megelőző két évben.

A szociális törvény 37/H. § (1) pontja kimondja, hogy „[a] települési önkormányzat a nem foglalkoztatott személyek munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében *foglalkozást szervez*. A foglalkoztatási kötelezettség közmunka, közhasznú munka vagy közcélú munka (a továbbiakban együtt: az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás) biztosításával teljesíthető. Az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás időtartama legalább harminc munkanap, kivéve, ha a nem foglalkoztatott személyt alkalmi munkavállalói könyvvel foglalkoztatják.” A (3) pont szerint „[a] nem foglalkoztatott személy által egybefüggően végzett közcélú munka időtartama a 12 hónapot nem haladhatja meg. A nem foglalkoztatott személy ezen foglalkoztatásának megszűnését követő 12 hónapon belül – egyéb feltételek fennállása esetén – ismételt foglalkoztatható közcélú munka keretében, ha a személy nem jogosult munkanélküli járadékra.” A (6) pontnak megfelelően „[a] nem foglalkoztatott személy akkor köteles a feljárt munkát elfogadni, ha a) a munka a szakképzettségének, iskolai végzettségének vagy annál eggyel alacsonyabb szintű végzettségnek, vagy az általa utoljára legalább hat hónapig betöltött munkakör képzettségi szintjének, valamint az Ft. 25. §-a (2) bekezdése b) és d) pontjának megfelel, és b) a várható havi keresete eléri a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegét.”

A törvénymódosításban⁵ új elemként jelenik meg a közcélú munka időtartamára vonatkozó rendelkezés. A rendelkezés célja egyfelől a korábbi jogbizonytalanság kiküszöbölése, másfelől pedig a segély helyett a munkavégzés preferálása, azzal, hogy egyéves időtartamra lehetővé teszi a közcélú munka keretében történő foglalkoztatást. A közcélú munkába bevonható nem foglalkoztatott személyek körét is pontosítja a törvény, melynek értelmében nemcsak azok vonhatók be ebbe a foglalkoztatási formába, akik számára már megállapították a rendszeres szociális segélyt, hanem azok is, akik előzetes együttműködést vállaltak.

2006. júliusától a rendszeres szociális segély megállapításánál áttértek a fogyasztási egység szerinti számításra.⁶ A kormány a 100 lépés programjában a családtámogatási rendszer átfogó átalakításával egyidejűleg döntött a szociális segélyezési rendszer működésének hatékonyabbá tételéről is. Ez különösen két vonatkozásban fogalmazódott meg: a segély jogosultsági feltételeiben és összegszerűségében legyen figyelembe véve a családi körülmény, és érvényesüljön a segélyből élők munkavállalásának, aktivitásának ösztönzése. Ennek megfelelően a rendszeres szociális segély a jövőben a felnőtt korú, jövedelemmel nem ren-

delkező személy és egész családja részére nyújtott szociális támogatással alakul át. A családnagyság figyelembevétele feltételezi a család kiadási szerkezetéhez igazodó, ún. fogyasztási egység bevezetését. A segély nem fix összegű, hanem a jogosultsági jövedelemhatárig (ez a nyugdíjminimum 90%-a) egészíti ki a család tényleges jövedelmét.⁷ A segélyezett foglalkoztatásának elősegítése érdekében két fontos rendelkezést tartalmaz a törvény. Az egyik, hogy az alkalmi munkavállalás időtartama alatt a segélyt változatlan összegben kell folyósítani. A másik rendelkezés szerint a segélyezett munkába állása esetén a segély részösszegben és csökkenő mértékben továbbra is jár: a munkaerőpiacon történő elhelyezkedéskor a keresőtevékenység első három hónapjában a segély 50%-a, további három hónapban pedig 25%-a illeti meg a segélyben részesülő személyt. A munka melletti segélyfolyósítás nem vonatkozik az államilag támogatott foglalkoztatási formákra (közcéli munka, közhasznú munka). A rendszeres szociális segélyben részesülés alapfeltétele, hogy a segélyt kérő személy vállalja a beilleszkedési programban való részvételt.⁸ A segély kérelmezésének módját meghatározza a 63/2006. (III. 27.) Kormányrendelet a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól.⁹

A rendszeres szociális segély megállapítása a *Szt. alapján 2007. január elsejétől jegyzői hatáskörbe került*¹⁰. Az önkormányzatok számára ez több esetben a szociális ügyekkel foglalkozó irodák, osztályok átszervezésével járt, ennek következtében 2007. január elsejétől egyes önkormányzatoknál feladatátosztással új munkatársak foglalkoznak a rendszeres szociális segélyezéssel.

A települési önkormányzat által szervezett közcéli munka keretében foglalkoztatottak után igényelhet a települési önkormányzat támogatást. A támogatás mértékét minden évben a Magyar Köztársaság költségvetési törvénye határozza meg egy képlet alapján, amely szerint például 2007-ben¹¹ a támogatás településenkénti éves összege 500 000 forint alapösszegeből, valamint a rendszeres szociális segélyben részesültek és a közcéli munka keretében foglalkoztatottak száma alapján számított kiegészítő összegből áll.¹² Köött felhasználású normatíva. Amennyiben nem mindegyik önkormányzat foglalkoztat közcéli munkást, többlettámogatási igényt nyújthatnak be az önkormányzatok. A közcéli foglalkoztatással kapcsolatos elszámolást kormányrendelet határozza meg: a 62/2006.

(III.27.) Korm. rendelet az egyes pénzügyi szociális ellátások elszámolásának szabályairól.

A közcéli foglalkoztatás változásai 2001 és 2006 között, az adatok tükrében

Áttekintve a jelzett időszakban a közcéli foglalkoztatás mértékére jellemző adatokat, szembetűnő a közcéli foglalkoztatás kereteinek szűkülése a 2006-os évre vonatkozóan (1. sz. táblázat). A rendszerbe bevont személyek számát az adatgyűjtés sajátossága miatt nem lehet pontosan megadni, de a kifizetési kötelezettséggel terhelt napok számának csökkenése egyértelműen jelzi a hozzáférés lehetőségeinek csökkenését.

2001 és 2004 között a közcéli foglalkoztatás dinamikusán bővült. Ezt jelzi számunkra a kifizetési kötelezettséggel terhelt napok számának megduplázódása, 2,7 millióról 5,4 millióra növekedése. Az összes önkormányzatot tekintve kiemelkedően növelték foglalkoztatóképességüket a 200 fő alatti települések önkormányzatai. Ezeken a helyeken a 2001-es 20 ezerrel szemben 2005-ben már 105 ezer munkanapot töltöttek el. Nyugodtan kijelenthetjük, hogy a mikrotelepülések foglalkoztatási kapacitásának bővülése szinte kizárólag az önkormányzatokhoz, azon belül a közcéli foglalkoztatáshoz kapcsolódik.

2005 és 2006 között a helyzet változott, minden településtípus esetén a közcéli foglalkoztatással kapcsolatos kifizetési kötelezettséggel terhelt napok számának csökkenése volt megfigyelhető – ami elkerülhetetlenül együtt járt a bevont személyek számának visszaesésével, vagy munkavégzésük időtartamának rövidülésével. Mivel a törvényi előírások nem teszik lehetővé a foglalkoztatás 30 napos időtartamának további csökkentését, a munkavégzés részmunkaidőben, napi 6-7 órás foglalkoztatás bevezetésével oldható meg. 2005 és 2006 között minden településtípus önkormányzata élt ezzel a lehetőséggel, és a foglalkoztatás keretében jelentősen növelte a részmunkaidőben alkalmazott közcéli foglalkoztatottak arányát. A részmunkaidős foglalkoztatás nagyobb mértékben jellemzi a kisebb, 600 fő alatti településeket, mint a városokat (2. sz. táblázat).

A közcéli foglalkoztatás a foglalkoztatottak létszámát tekintve egy-egy éven belül jelentős ingadozásokkal valósul meg. Általánosnak tekinthető az az önkormányzati gya-

1. sz. táblázat

A kifizetési kötelezettséggel terhelt napok száma évente, településkategóriánként (2001–2006)

Év	Településkategóriák					
	200 fő alatt	200–600 fő	601–2000 fő	2001–10 000 fő	10 001– 49 999 fő	50 000 fő felett
2001	20 942	132 525	418 779	573 452	456 458	351 857
2002	28 737	166 063	530 003	761 941	590 585	535 135
2003	51 836	264 994	772 824	991 055	702 557	573 936
2004	89 917	412 574	1 012 446	1 150 908	668 073	467 918
2005	105 350	462 445	1 059 114	1 161 660	635 073	387 621
2006	87 390	388 896	933 495	996 520	514 167	353 245
Összesen	384 172	1 827 497	4 726 661	5 635 536	3 566 913	2 669 712

2. sz. táblázat**A közcélú foglalkoztatás formáinak eloszlása településkategóriánként, 2006**

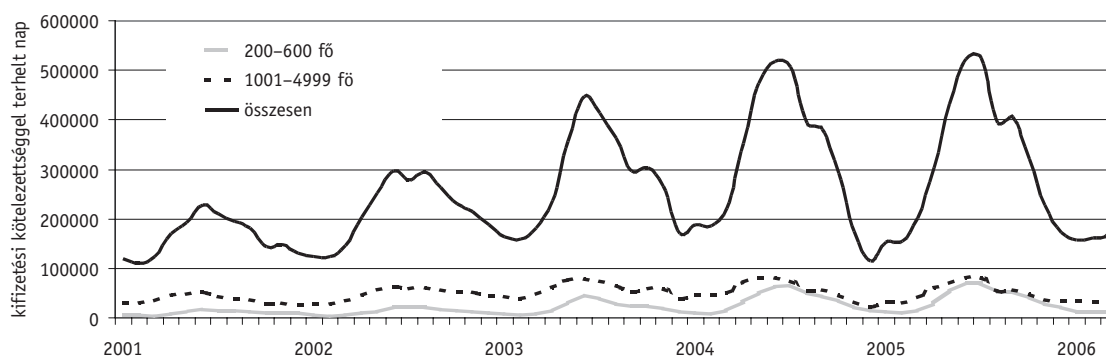
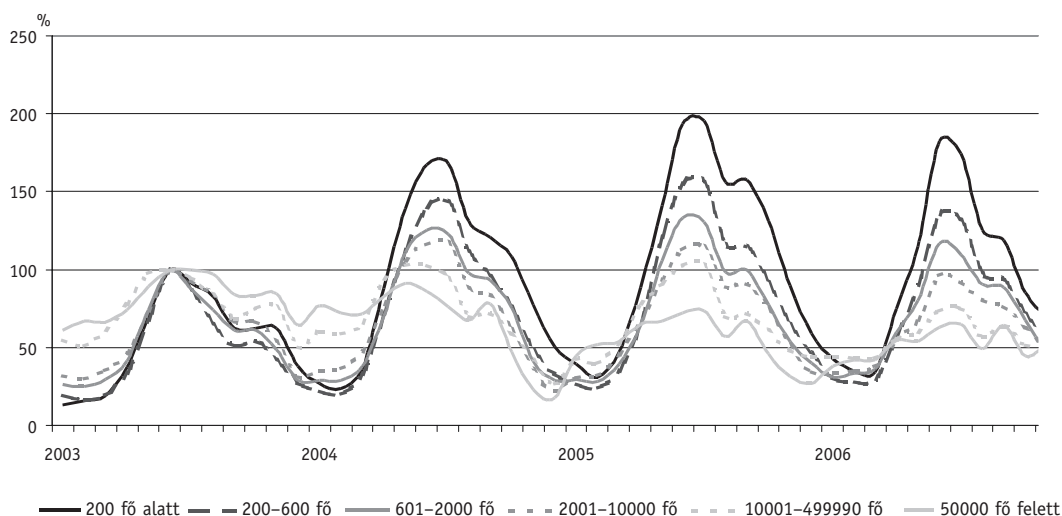
Településkategória	Teljes munkaidőben egész hónapban fogl.-ak napjai		Teljes munkaidőben rész hónapban fogl.-ak napjai		Részmunkaidőben egész hónapban fogl.-ak napjai		Részmunkaidőben rész hónapban fogl.-ak napjai		Összesen	
	száma	%	száma	%	száma	%	száma	%	száma	%
200 fő alatt	70 950	56,0	7 673	6,1	44 148	34,9	3 871	3,1	126 642	100
200–600 fő	301 774	53,8	34 229	6,1	203 885	36,3	21 218	3,8	561 106	100
601–2000 fő	779 034	59,2	82 887	6,3	398 094	30,3	55 463	4,2	1 315 478	100
2001–10 000 fő	922 003	65,6	84 051	6,0	346 059	24,6	52 914	3,8	1 405 027	100
10 001–49 999 fő	444 928	61,6	36 872	5,1	204 758	28,4	35 347	4,9	721 905	100
50 000 fő felett	291 152	58,4	30 205	6,1	164 551	33,0	12 689	2,5	498 597	100
Összesen	2 809 841	60,7	275 917	6,0	1 361 495	29,4	181 502	3,9	4 628 755	100

korlat, mely a közcélú munka keretében foglalkoztatottak számát november-decemberre „kifuttatja”, erősen lecsökken, majd a tavaszi hónapoktól újra növeli. 1. sz. ábránkon ezt a folyamatot a kifizetési kötelezettséggel terhelt napok számának hónapról hónapra történő változásával mutatjuk be.

A kisebb településeken markánsabban jelenik meg ez az éven belüli ingadozás. A 200 fő alatti és a 200–600 fős kistépüléseken más településnél lényegesen nagyobb a

különbség az egyes hónapokban közcélú munkával eltöltött napok számában. A törvényi szabályozás elemei az elszámolásnál figyelembe vett hónapok foglalkoztatási adatainak rendszeres, évente visszatérő kiugrásában jól megfigyelhetők.

A 2003-as év májusát bázisul választva látható, hogy elsősorban a kistépüléseken mutat növekvő tendenciát a közcélú foglalkoztatás mértéke – az éven belüli hektikus

1. sz. ábra**A kifizetési kötelezettséggel terhelt napok száma településkategóriánként, havonta (2001–2006)****2. sz. ábra****A kifizetési kötelezettséggel terhelt napok számának változása havonta, településkategóriánként (2003–2006)**

ingadozás erősödő ütemével együtt. A nagyobb települések közcélú foglalkoztatását lényegesen kisebb mértékben jellemzi a foglalkoztatottak számának éven belüli változása.

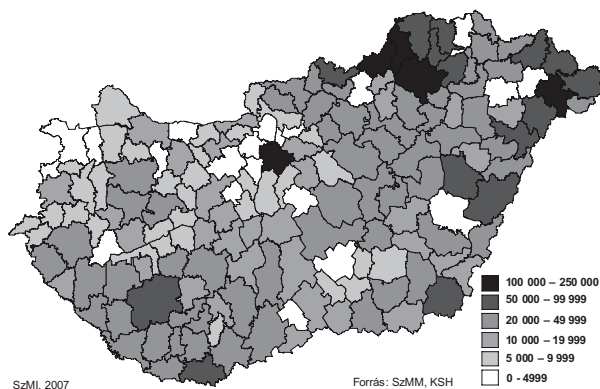
A nagyobb településeken a közcélú foglalkoztatás csökkenő tendenciát mutat. A legnagyobb, 50 ezer fő feletti lakosú települések esetén a közcélú foglalkoztatás mértéke 2003 májusa után egyetlen alkalommal sem érte el ezt a csúcserőteket, és a 2005–2006-os években a 2003-as év májusi foglalkoztatási szint felénél stabilizálódott. A 10–50 ezer fős városok esetén is szembevető a közcélú foglalkoztatás mértékének csökkenése.

A közcélú foglalkoztatás területi dinamikája

A következő térképen a 168 kistérség önkormányzatainál együttesen számításba vett kifizetési kötelezettségekkel terhelt napok összesített száma látható a 2006-os évre vonatkozóan. Az adatok ilyen bemutatása egyesíti a kistérség központi városának adatait az aprófalvak adataival, továbbá a közcélú foglalkoztatás keretében ledolgozott napok száma természetesen függ a térség összes lakosának számától. Ennek ellenére jól látszik, hogy a leszakadó térségek – Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország és Észak-Alföld kistérségeinek – önkormányzatai éltek legnagyobb számban a közcélú foglalkoztatás lehetőségével, következésképpen az erre elkülönített költségvetési források az ország elmaradottabb területeire érkeznek.

3. sz. ábra

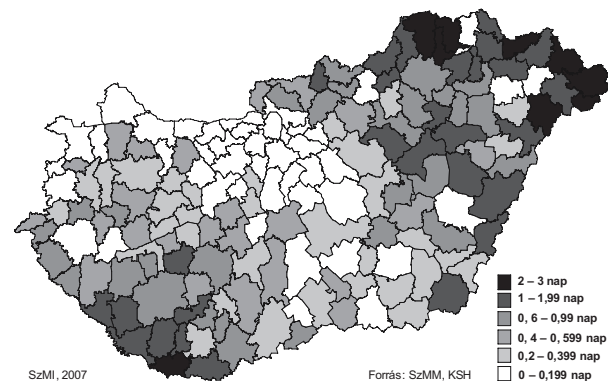
A közcélú munkával eltöltött napok száma a kistérségek önkormányzatainál összesen, 2006

A közcélú foglalkoztatás lakosságszámra vetített mértéke erősebben mutatja ezt a tendenciát. A közcélú foglalkoztatás a leszakadó, hátrányos helyzetű térségek „eszköze” a foglalkoztatás helyi lehetőségeinek növelésére, adott esetben megteremtésére. Sellye, Encs, Sátorajújhely, Kiszvárda, vagy Vásárosnamény mind a legrosszabb helyzetű térségek közé tartoznak. Ezen kistérségek önkormányzatainak minden lakosára évente 2-3 közcélú munkával eltöltött nap jut, miközben Közép-Magyarországon kevesebb mint 0,2 nap.

4. sz. ábra

Az egy lakosra eső közcélú munkával eltöltött munkanapok száma a kistérségek önkormányzatainál, 2006

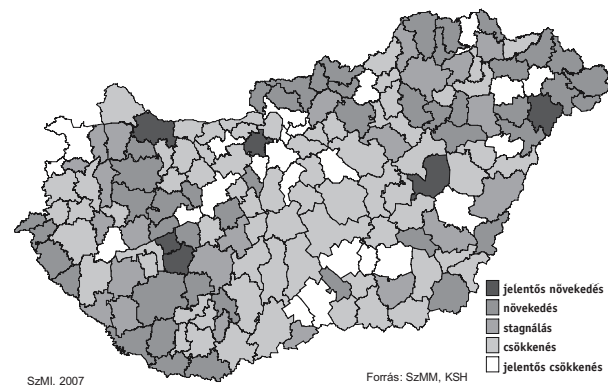

A közcélú foglalkoztatás térségi eloszlása határozottan egybeesik a rossz gazdasági, társadalmi helyzetű területekkel. Az ábrázolás során a kistérség teljes lakosságához viszonyítottuk a kistérség összes önkormányzata által éves szinten teljesített közcélú munkanapok számát. Természetesen ez az összehasonlítás is elfedi a kisebb és nagyobb települések között egy-egy térségen belül is fennálló különbségeket, azonban jól mutatja a közcélú foglalkoztatás jelentőségét egy-egy kistérség területén.

A közcélú foglalkoztatás keretében évente igénybe vett napok száma változik. 2001 és 2004 között egyenletes, erős emelkedés jellemezte a közfoglalkoztatás ezen ágát. A folyamat 2005-ben megtorpant, és 2006-ban erős visszacsúszást lehetett tapasztalni. A változás eltérően érintette az egyes kistérségek önkormányzatait. 2004 és 2005 között az ország különböző területi egységeit figyelembe véve kétirányú folyamat volt megfigyelhető. Közép-Magyarország, szinte az egész Alföld és a legtöbb dunántúli kistérség önkormányzata kisebb-nagyobb mértékben korlátozta, visszafogta településeinek a közcélú munkavégzést, miközben Dél-Dunántúl és Észak-Magyarország területén a foglalkoztatás növekedése volt jellemző.

5. sz. ábra

A közcélú munkával eltöltött napok számában bekövetkezett változás jellege kistérségenként, 2004–2005

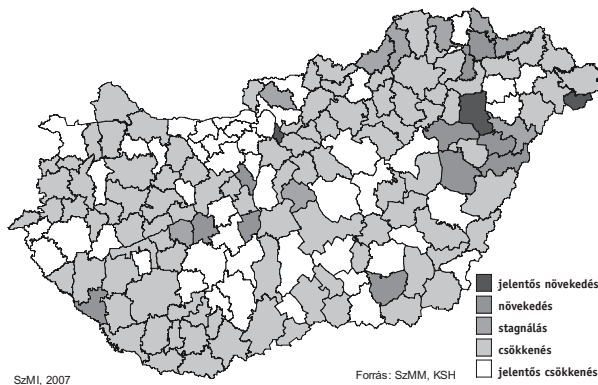

A közcélú foglalkoztatás csökkenő volumenére utaló változások 2005 és 2006 között már egyértelművé váltak. Kevés kivételtől eltekintve az önkormányzatok kisebb vagy nagyobb mértékben csökkentették illetékességi területükön a közcélú foglalkoztatást. Az ország déli és keleti határa mentén lévő területek önkormányzatai jelentik azt a kisszámú kivételt, amelyek esetében a közcélú foglalkoztatás növekedését jelzik a 2006-os adatok.

6. sz. ábra

A közcélú munkával eltöltött napok számában bekövetkezett változás jellege kistérségenként, 2005–2006

A közcélú foglalkoztatás többdimenziós tipológiája

A közcélú foglalkoztatás értékelése nem lehet teljes a települések gazdasági, szociális helyzetének vizsgálata nélkül. A települések lakosságszáma és a kistérség gazdasági helyzete egyaránt csak áttételesen, erős közelítéssel utal egy-egy település valódi helyzetére. A pontosabb vizsgálat érdekében a településeket kategorizáltuk szociális viszonyaik, munkaerő-piaci, foglalkoztatási helyzetük szerint. A települések kategorizálása során *klaszteranalízist* alkalmaztunk. A vizsgálatba bevont változók közül a település szociális, társadalmi viszonyaira vonatkozóan a 2005. évben szociális támogatásban részesítettek számát, valamint a támogatásukra a településen ezen évben felhasznált összeget vettük figyelembe. A település munkaerő-piaci helyzetét a vizsgálatban a regisztrált munkanélküliek és a 180 napon túli tartós munkanélküliek számával jellemeztük. A klaszter változói közé bevontuk a településen élők létszámát is. A vizsgálat során a bevont szociális és foglalkoztatási változók egy főre vetített értékeit vettük számításba, az analízis követelményeihez jobban igazodó sztenderdizált formában.

A vizsgálat öt jól elkülöníthető településtípust mutatott meg. A *legjobb helyzetű települések* csoportjában messze az átlag alatti munkanélküliségi mutatókkal rendelkező nagyvárosokat, ahol az egy főre eső szociális kiadások és a támogatottak száma lényegesen alacsonyabb volt más településeknél.

Jó, de legalábbis az *átlagosnál jobb helyzetűnek* mondható a települések közel fele, ahol az országos átlagnál kisebb

foglalkoztatási nehézségeket mutattak a munkanélküliségi mérőszámok, és alacsonyabb volt az egy főre eső szociális kiadások szintje is.

A települések következő csoportja a szociális és munkaerő-piaci adatok alapján *átlagos helyzetű*, jórészt 1-2 ezer fős település.

Jelentős, közel 500, a korábbiaknál zömmel kisebb települést jellemez magas munkanélküliség a szociális segélyezésre szoruló magas számával párhuzamosan. Ilyen *rossz helyzetű* kistépülésen él a hazai lakosság közel 5 százaléka.

A legutolsó csoport a magyar társadalom többségétől a fenti társadalmi, gazdasági mutatókkal jellemezhető dimenziókban teljesen leszakadt, *nagyon rossz helyzetű* településeket tartalmazza. Az ide sorolt 141 település zömmel Borsod-Abaúj-Zemplén és Baranya megye megdőbbszentően rossz életkörülményeket biztosító aprófalvaiból kerül ki.

3. sz. táblázat

A foglalkoztatotti napok és az igényelt támogatás megoszlása településkategóriánként, 2005–2006

Településtípusok szociális és fogl. helyzet szerint	Az adott település-típusba tartozó lakosok aránya	Fogl-i napok száma		Fogl-i napok támogatás	
		2005		2006	
nagyon rossz helyzetű	0,76	6,3	6,3	6,8	6,7
rossz helyzetű	4,80	21,5	21,4	23,2	23,2
átlagos helyzetű	15,61	33,7	33,5	33,6	33,7
átlagosnál jobb helyzetű	42,87	28,0	28,3	25,4	25,3
jó helyzetű	35,97	10,5	10,6	11,1	11,1
Összesen	100,00	100,0	100,0	100,0	100,0

A súlyos gazdasági és társadalmi hátrányokkal birkózó kistépülések mind a közcélú foglalkoztatás keretében ledolgozott napok számában, mind pedig az erre igénybe vett központi források mértékében jóval országos lakosság-arányuk felett vettek részt a hazai közfoglalkoztatásban. Jelentős felülreprezentáltságuk 2005 és 2006 között tovább növekedett. A közcélú munkával kapcsolatban határozottan kijelenthető, hogy 2001 és 2006 között ez a foglalkoztatási forma egyre nagyobb mértékben vált a súlyosan hátrányos helyzetű települések munkahelyteremtő eszközévé.

A közcélú foglalkoztatás – a közfoglalkoztatás más elemeivel együtt – az érintettek jelentős része számára a legális munkajövedelem-szerzés fontos, sok esetben kizárólagos eszköze. A rész- vagy teljes munkaidőben való foglalkoztatás ezért kap különös jelentőséget. A részmunkaidős foglalkoztatottak jövedelme a munkaidővel arányosan csökken. Miközben tehát a részmunkaidős foglalkoztatás több érintett részére biztosít hozzáférési lehetőséget, megfosztja őket az elérhető – magasnak semmiképpen nem nevezhető – jövedelem egy részétől. A részmunkaidős foglalkoztatás térnyerése a közcélú munka keretében folyamatos, növekvő, és a hátrányos helyzetű települések önkormányzataira fokozottan jellemző. 2006-ban a

4. sz. táblázat

A közcélú foglalkoztatás keretében ledolgozott napok aránya a foglalkoztatás jellege szerint településtípusonként, 2006

Településtípusok szociális és fogl. helyzet szerint	Teljes munkaidőben egész hónapban fogl.-ak napjai	Teljes munkaidőben rész hónapban fogl.-ak napjai	Részmunkaidőben egész hónapban fogl.-ak napjai	Részmunkaidőben rész hónapban fogl.-ak napjai	Összesen
nagyon rossz helyzetű	41,0	5,9	48,1	5,0	100,0
rossz helyzetű	58,3	5,4	32,4	3,9	100,0
átlagos helyzetű	58,0	5,5	31,4	5,0	100,0
átlagosnál jobb helyzetű	72,4	7,1	17,7	2,8	100,0
jó helyzetű	59,5	6,0	32,0	2,5	100,0
Összesen	60,7	6,0	29,4	3,9	100,0

legrosszabb helyzetű települések önkormányzatai a közcélú foglalkoztatásba bevontak többségét részmunkaidőben foglalkoztatták. Ez a gyakorlat a jó helyzetű városokra lényegesen kisebb mértékben volt jellemző.

A közcélú foglalkoztatás jellemzői

A közcélú munkavégzéshez vezető első lépés szinte minden esetben az önkormányzatnál történő szociális segélyezés. Az önkormányzat a segély megállapítását követően ajánlhat fel számukra munkaalalmat. Az érintettek másik útja a munkaügyi kirendeltségektől vezethet az önkormányzatokhoz. Az álláskeresői járadékra, segélyre való jogosultság letelte után a kirendeltségek munkatársai az el nem helyezett álláskeresőkre az önkormányzatok szociális segélyezését és az itt elérhető foglalkoztatást javasolhatják.

A közcélú foglalkoztatás azon aktív korú, regisztrált munkanélküliek számára elérhető, akik részére az önkormányzat rendszeres szociális segélyt állapított meg. A törvényi szabályozás figyelembevételével tehát elvileg pontosan megadható lenne az önkormányzati foglalkoztatást igénylők köre. Két erős korlátja van az elméleti keretszám feltöltésének. Egyfelől az önkormányzatok rendelkezésére bocsátott központi forrás erre messze nem nyújt fedezetet, másfelől az aktív korúak jelentős része – munkavégző képessége, egészségi állapota és egyéb okok miatt – nem vonható be a közfeladatok ellátásába sem.

Az interjúk során szerzett tapasztalataink szerint az önkormányzatok, illetve a közcélú munkavégzést bonyolító szervezetek 10 és 50 százalék közé teszik az általuk szervezett munkába nem bevonható személyek arányát a segélyezettek köréből. A becslésük erősen szubjektív – és feltételezhetően összhangban áll a közcélú munkavégzésre vonatkozó önkormányzati politikával. A több segélyezett rövid időre foglalkoztatott önkormányzatok az érintettek 90 százalékát látják alkalmasnak közcélú munkára, ezzel szemben a hosszabb időre, kevesebb főt alkalmazó önkormányzatok csak az érintettek mintegy felét.

A közcélú munka esetében a munkaügyi szervezettel való együttműködés 1-2 havonkénti megjelenésre korlátozódik. Az érintettek a munkavégzést megelőzően felveszik a

kapcsolatot a kirendeltségekkel, de esetükben a kötelezően alkalmazandó együttműködési megállapodás nem jelent többet, mint pusztán jelentkezést.

A családsegítő munkatársai az együttműködés keretében havi-kéthavi megjelenést írnak elő a rendszeres szociális segélyezetteknek. A törvényi előírások változása hatósági jellegű elemeket vitt be működésükbe, amikor a rendszeres szociális segélyezettek esetén a segélyezés fenntartását a velük fennálló együttműködéstől tették függővé.

A gyarapodó feladatok ellátása új eljárások kialakítására ösztönözte a családsegítő szolgálatokat. A foglalkoztatás elősegítése érdekében a munkahelyek felkutatásának és megtartásának készségeit növelő foglalkozásokat szerveznek, egyéni tanácsadást és csoportos foglalkozás keretében egyaránt. Jogi tanácsadással segítik ügyfeleiket érdekeik érvényesítésében, jogosultságaik megismerésében.

Munkájuk jellegéből adódóan és szakmai elhivatottságuknál fogva a családsegítő munkatársai ismerik leginkább a rendszeres szociális segélyezetteket, a tartós munkanélkülieket. Sok esetben évek óta tartó személyes kapcsolatot alakítottak ki azokkal az emberekkel, akik számára a foglalkoztatás egyedül elérhető formája a közcélú, közhasznú munka. A valós igények és szükségletek megállapítására ez a szervezet rendelkezik a legtöbb, legalaposabb információval.

A közcélú munka működtetésére két gyakorlat alakult ki. Az egyik, amikor az önkormányzat saját kezelésében, saját alkalmazottaival működteti a foglalkoztatást, a másik esetben ezt egy önkormányzati tulajdonú, közhasznú szervezet (kht.) látja el. Az önkormányzati kezelésben bonyolított közcélú munkavégzés természetesen nem terjed ki a közhasznú munka ellátására, ami elválasztja, elkülöníti a két eszközt.

Az önkormányzatok a közcélú foglalkoztatás működtetési költségeire nem kapnak forrást, miközben tapasztalataink szerint a munkáltatói jogok gyakorlása, az érintettek adminisztrációja és a munkavégzés napi szervezése egy városban már 1-2 ember teljes munkaidejét igénybe veszi. Az önkormányzatok ezért a legtöbb esetben a közcélú munkásokat saját fenntartású intézményeikhez helyezik ki – a munkáltatói feladatokat is átadva számukra. Tapasztalataink szerint jelentős munkaerőt szabadít fel a települési hivataloknál – de a munkaügyi kirendeltségeknél is – a közcélú foglalkoztatás minden elemének külső szervezet-höz telepítése. A feladatok ilyen „kiszervezése” lehető-

seget biztosít a jobb munkaerő-gazdálkodásra. Egy folyamatosan, előreláthatóan 10-50 fővel gazdálkodó szervezet már hosszú távra tervezhet, komoly tartós városi feladatokat vállalhat, és ezzel a folyamatosan cserélődő munkavállalóinak is a valós munkavégzés, a tényleges értéktermelés élményét biztosítja.

A közcélú foglalkoztatás képes feloldani azt az ellentmondást, ami a közhatalok növekvő feladatköre és a kötelező létszámleépítés között feszül. A feladatok a karbantartástól, takarítástól az egyszerűbb irodai, hivatali teendők ellátásáig terjedhetnek. Az itt alkalmazott munkavállalók fontos, csak a munkaerőpiacról pótolható tevékenységeket látnak el – sajátos, korlátozott foglalkoztatási feltételek között. Továbbfoglalkoztatásuk, reintegrációjuk sok esetben nem személyes munkavégző képességeitől, hanem az alkalmazó intézmény foglalkoztatásbővítési lehetőségeitől függ. Márpedig szabad státuszok jelenleg ritkán állnak rendelkezésre ezeknél az intézményeknél.

A közcélú munkához kapcsolódó közkeletű vélemény az ároktisztításra, hólapátolásra alkalmatlanul kirendelt emberekkel azonosítja a közcélú foglalkoztatottakat. A munkavégzés lebonyolítása azonban eltér ettől. Az ad hoc jellegű, aktuális települési feladatok ellátása a közcélú foglalkoztatottak kisebb, más területen nehezebben alkalmazható részét érinti. A fizikai feladatok ellátása történhet csoportosan, a közcélú foglalkoztatást szervező szervezet – többnyire az önkormányzat – munkatársának közvetlen irányításával, vagy a települési intézmények (iskola, bölcsődék stb.) felé történő kiközvetítéssel.

A közcélú foglalkoztatás értékelése

Összegzés az adatok alapján

- 2001 és 2004 között a közcélú foglalkoztatás dinamikus bővülése valósult meg. Ezt jelzi a kifizetési kötelezettséggel terhelt napok számának 2,7 millióról 5,4 millióra történt gyarapodása. Az összes önkormányzatot tekintve kiemelkedően növelték foglalkoztató-képességüket a 200 fő alatti települések önkormányzatai. Ezek a helyeken a 2001-es 20 ezerrel szemben 2005-ben már 105 ezer munkanapot töltöttek el.
- A közcélú foglalkoztatás finanszírozására igénybe vett források éves összege 2001 és 2003 között meredeken emelkedett. Amíg 2001-ben 5913 millió forintot igényeltek az önkormányzatok, addig ez az összeg 2003-ra több mint a duplájára, 12 135 millió forintra emelkedett. A legtöbbet 2005-ben fordították a közcélú foglalkoztatásra, akkor 14 420 millió forintot költött el erre a 2006-os önkormányzat. 2006-ra mind az eszközt igénybe vevő önkormányzatok száma (2853), mind pedig az általuk együttesen egy év alatt igényelt forrás összege csökkent (12 113 millió Ft).
- A közcélú foglalkoztatás keretében teljesített munkanapok száma, az igényelt központi források és a településenkénti havi átlagos foglalkoztatottak száma 2006-ban az előző időszakhoz képest egyaránt visszaesett. A településeken a közcélú foglalkoztatottak átlagos havi létszáma a korábbi év 85 százalékára tehető, és ettől a 15 százalékpontos csökkenéstől alig maradt el a foglalkoztatotti

napok 14 százalékpontos csökkenése. A közfoglalkoztatás ezen formája egyes kistérségek önkormányzatainál a korábbi évhez képest kevesebb mint 50 százalékára esett vissza (Komáromi, Várpalotai, Szentendrei, Tamási kistérség). Lényegesen kevesebb, mindössze 11 kistérségben növekedett a közcélú foglalkoztatás 2005 és 2006 között.

- Az országos összesítésekből kiolvasható jelentős csökkenés nem, vagy csak kis mértékben volt jellemző a hátrányos helyzetű térségekre, 600 fő alatti településekre. Az 598 rossz vagy nagyon rossz helyzetű településen a közcélú munkavégzés keretében eltöltött napok száma 2006-ban az előző év 92-93 százalékát tette ki, ezzel szemben a foglalkoztatási és szociális mutatók alapján átlagos helyzetűnek tekintett településeken az előző évi érték 85 százalékára, az átlagosnál jobb helyzetűeknél pedig 77 százalékára csökkent.
- A közcélú foglalkoztatásban egyre nagyobb szerepet kapnak a munkaerőhiányos, súlyos gazdasági, társadalmi hátrányokkal sújtott térségek. A 2005-ben a közcélú foglalkoztatásra fordított források 27,8 százaléka jutott a foglalkoztatási és szociális mutatók alapján legrosszabbnak tekinthető 598 településre, 2006-ban már 30 százalékos ez az érték. Ez azonban messze nem jelenti a ráfordítások növekedését, hiszen a 2005-ös 3990 millió forinthez képest 2006-ban csak 3621 millió forint jutott a legrosszabb helyzetű településeken erre a célra.
- A közcélú foglalkoztatás keretében megvalósuló foglalkoztatás formája településtípusonként eltérő képet mutat. A rossz helyzetű településeken a közcélú foglalkoztatás keretében ledolgozott napok 53 százalékában az érintetteket napi 8 óránál rövidebb, részmunkaidős foglalkoztatásban alkalmazták. Az átlagos szociális és foglalkoztatási mutatókkal jellemezhető településeken a részmunkaidős munkanapok aránya 20,5 százalék, és az országos átlag is mindössze 33 százalék. A kisebb, rossz élet- és munkafeltételeket kínáló települések lényegesen nagyobb arányban élnek a részmunkaidős foglalkoztatás lehetőségével a közcélú foglalkoztatásban, mint a jobb adottságokkal rendelkező települések.
- A közcélú foglalkoztatás igényjellegű, az egy éven belül a foglalkoztatás keretében igénybe vett napok többsége az áprilistól szeptemberig tartó 6 hónapra esik. 2006-ban a közcélú foglalkoztatás 65,3 százaléka, 2005-ben 67,7 százaléka, 2004-ben 69 százaléka esett az évről erre a 6 hónapjára. A foglalkoztatás igényjellege a 600 fő alatti kistérségek körében fokozottan érvényesül. Az ezekbe a településkategóriákba tartozó településeken 2004 és 2006 között rendszeresen 30 százalék alatt maradt az októbertől márciusig tartó fél év közcélú foglalkoztatásának aránya. A nagyobb településeken a közcélú foglalkoztatás kiegyensúlyozottabb.
- Ezek a települések a közcélú foglalkoztatás nem a munkaerő-piaci reintegrációt eredményezi, hanem az érintett családok helyzetét könnyítő átmeneti munkavállalási formává vált. A foglalkoztatás önkormányzati formája a jelenlegi helyzetben más eszközzel nehezen látszik pótolhatónak.
- A kis- és mikrotelepülések foglalkoztatási erejének bővülése szinte kizárólag az önkormányzatokhoz, azon belül a közcélú foglalkoztatáshoz kapcsolódik.

A közcélú foglalkoztatás szerepe a munkaerő-piaci reintegrációban

A közfoglalkoztatás és azon belül a közcélú foglalkoztatás kettős célt szolgál. Egyrészt elősegíti, vagy szolgálja kellene a munkaerő-piaci reintegrációt, mely elvárásnak egyre kevésbé képes eleget tenni. A közcélú munka nagyon alacsony számban és arányban juttat vissza érintetteket a versenypiacra. A kétségtelen tény az érintettek és a rendszer működésének sajátosságai együttesen okozzák. A közcélú munka nem átlagos munkavállalók reintegrációját kevés sikerrel megvalósító aktív munkaerő-piaci eszköz, hanem – a törvényi szabályozásból következően – csak rendkívül súlyos szociális, mentális helyzetű emberek részére biztosított munkalehetőség. Ebben az érintetti körben a részt vevő intézmények társadalmi felelőssége a bevont személyek társadalmi szinten tartása lehet.

Másik jelentős, bár el nem ismert funkciója a közfoglalkoztatásnak a tiszta (értsd: legális), bár mégis védett, csökkentett elvárásokat támaztó munkahelyek fenntartása. Jelentős és növekvő azoknak a száma, akiknek a szervezett munkaerőpiacra való bejutás elérhetetlen. Számukra a közfoglalkoztatás három lába, azon belül a közcélú foglalkoztatás jelenti az egyetlen lehetőséget megbillent társadalmi státuszuk stabilizálására. Kisebb részük az, akiket a közcélú foglalkoztatással vagy más eszközökkel reintegrálni lehet – ez azonban nem az „eszközök” vagy a működtetők hibája. A foglalkoztatás rendszeréből kiszorult, elavult, alacsony szintű szaktudással rendelkező, sok esetben deviáns életvitelűekkel, mentalitásukkal kirívó, és életkoruk, származásuk miatt sem „versenyképes” embereket egy mégoly jól megalkotott és kiválóan működtetett munkaerő-piaci eszköz sem helyezhet vissza a munkaerőpiacra. A rossz hatékonyságú eszközök megszüntetése, korlátozása ugyanakkor a legális foglalkozási viszonyokhoz való hozzáférés utolsó esélyétől fosztja meg a közcélú foglalkoztatásba jelenleg bevont személyek többségét. A közcélú foglalkoztatás reális alternatívája a feketemunkának. Tapasztalataink szerint a feketefoglalkoztatás elhagyására, de legalábbis felfüggesztésére még a minimálbéren megvalósuló közcélú foglalkoztatásnak is jelentős ösztönző ereje van.

A közcélú foglalkoztatás hatékonyságának növeléséhez szükséges lépések

- Az eddiginél nagyobb mértékben figyelembe kellene venni a családsegítők munkatársainak szakmai véleményét az érintettek közcélú foglalkoztatásba vonásáról.
- A családsegítők és a munkaügyi szervezet nem ismerik, nem ismerhetik egymás ügyfeleit. Nem követhető a nyilvántartásukból kikerülők további pályája. A családsegítők nem ismerhetik meg a foglalkoztatási ellátásokra már nem jogosultakat. Az ellátatlanok számának csökkentése szükségessé teszi e szervezetek közötti információcsere napi gyakorlatának bevezetését.
- A közcélú foglalkoztatás lebonyolításával kapcsolatos adminisztratív feladatok ellátása sok településen meghaladja az önkormányzat kapacitásait. A kisebb, legtöbb esetben hátrányos helyzetű települések közül sok lemond az esz-

köz alkalmazásáról – ezzel éppen a legrászorultabbak esnek el a legális, helyi foglalkoztatás lehetőségétől.

- A kistérségeken a legfeljebb 1-2 főt érintő közcélú foglalkoztatás mind a feladattervezés, mind pedig az adminisztrációs igények figyelembevételével könnyebben valósítható meg társulási, kistérségi formában. Egy jogszabály-módosítás lehetővé tehetné az egyes településeket megillető támogatás társulási formában történő igénylését.
- A települési önkormányzatok részére biztosított költségvetési támogatás évek óta változatlan összege jelenleg már nehezíti, egyes esetekben gátolja a közcélú foglalkoztatás megvalósítását. A települési önrész és a hatékony munkavégzést szolgáló járulékos költségek térítése súlyos szociális helyzetben élők sokasága előtt nyitná meg a legális, helyi munkavállalás lehetőségét.
- A települési feladatok közcélú munkával való hatékony ellátása elkerülhetetlenné teszi a települési éves foglalkoztatási terv elkészítését.
- A közcélú foglalkoztatás akkor képes a munkavégző-képesség fenntartását és a reintegráció lehetőségét hatékonyan biztosítani, ha legalább évente 6-8 hónapig biztosítja az érintettek számára a szociális biztonság minimális feltételeit.

Jegyzetek

- 1 A közcélú foglalkoztatottak átlagos havi létszámán az éves összes foglalkoztatás tizenketted részét értjük, az egyes településeken a foglalkoztatás nélküli hónapokat tehát 0 fővel számításba vesszük a településre jellemző havi átlagos foglalkoztatás megadásakor.
- 2 Az egyes munkaügyi és szociális törvények módosításáról szóló 1999. évi CXXII. törvény 29. § Szt-t módosító rendelkezései szerint 2000. május elsejével megszűnik a munkanélküliek jövedelemplótló támogatásának megállapítása és megváltoznak a rendszeres szociális segélyre vonatkozó rendelkezések is (Szt. 37/A-37/G. §).
- 3 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról
- 4 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról, 37/A.
- 5 2005. szeptember 1-jei hatállyal módosította a 2004. évi CXXXVI. törvényt, melynek keretében változott a rendszeres szociális segélyezéssel kapcsolatos szabályozás.
- 6 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról. A szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, stb. megállapította: 1999. évi LXXIII. törvény 1. §. Módosította: 2001. évi LXXIX. törvény 1. § (2), 2004. évi CXXXVI. törvény 73. § (1).
- 7 A családi jövedelemhatár: a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 90%-ának szorzata. (Forrás: ICSSZEM Tájékoztató a szociális ellátásokról. 2006. 12. o.)
- 8 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról. 2006. második félévétől érvényes a 37/A. § (1).
- 9 A 15. § (1) előírja, hogy a rendszeres szociális segély iránt kérelmet a 3. sz. melléklet szerinti formanyomtatványon kell benyújtani, melyhez különböző igazolásokat kell csatolni. A 16. §

alapján igazolni kell a munkaügyi központtal történő előzetes együttműködést, az együttműködésre kijelölt szervvel való együttműködés esetén az ennél történő nyilvántartásba vételt; az igazolásnak tartalmaznia kell az együttműködés kezdő és befejező időpontját.

10 A 2004. évi CXXXVI. törvénnyel megállapított, a 2005. évi CLXX. törvénnyel módosított hatáskörváltás alapján a jegyző a 2007. január 1-ét követően indult eljárásokban jár el. Lásd: 2006. évi CXVII. tv. Egyes szociális tárgyú törvények módosításáról, 38. § (8).

11 2006. évi CXXVII. törvény – a Magyar Köztársaság 2007. évi költségterve

12A Magyar Köztársaság költségvetéséről szóló törvény minden évben a 8. számú mellékletében határozza meg az önkormányzatok által szervezett közfoglalkoztatás támogatásának előirányzatát: 2007-évre az előirányzat 15 120,0 millió forint. „A támogatást a települési önkormányzat az általa – a Szocvtv. 37/H. §-a (2) bekezdésének megfelelően – szervezett közcélú munka keretében foglalkoztatottak után igényelheti. A támogatás a közcélú foglalkoztatással kapcsolatos személyi, dologi, szervezési kiadásokra fordítható. A támogatás összege foglalkoztatotanként 3700 forint mindazokra a napokra, amelyekre a munkaadót a foglalkoztatással kapcsolatban kifizetési kötelezettség terheli.

A támogatás településenkénti éves összege 500 000 forint alapösszegeből, valamint a rendszeres szociális segélyben részesültek és a közcélú munka keretében foglalkoztatottak száma alapján számított kiegészítő összegből áll a következők szerint:

$$T = (RSZ + KC \times 7,22) \times 47\,297 \text{ (forint)}$$

ahol:

T = a települési önkormányzatnak közcélú foglalkoztatásra járó támogatása,

RSZ = a települési önkormányzat által rendszeres szociális segélyben részesültek 2006. március, június és szeptember havi létszámadatainak átlaga,

KC = a települési önkormányzat által közcélú munkával foglalkoztatottak 2005. március, június és szeptember havi létszámadatainak átlaga,

$7,22$ = a rendszeres szociális segélyezettek 2006. március, június és szeptember havi országos adataiból számított létszámának a közcélú munkával foglalkoztatottak 2005. március, június és szeptember havi országos adataiból számított létszámához viszonyított arányszáma,

$47\,297$ = a települési önkormányzat fentiek szerinti (számított) létszámára jutó fajlagos támogatás.

Az I. félévi felhasználás figyelembevételével 2007. augusztus 1-jével új előirányzat kerül megállapításra.

Azon önkormányzatoknál, ahol az első félévi felhasználás nem éri el a támogatás éves összegének időarányos részét, az új előirányzatként megállapításra kerülő összeg a támogatás éves összegének az időarányosan fel nem használt támogatás kétszeresével csökkentett összege, amely azonban nem lehet kevesebb, mint a módosított előirányzat megállapításának időpontjáig felhasznált összeg.

Az eredeti előirányzatokhoz képest történt előirányzat-csökkenések országos szinten összesített összege a IX., Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet költségvetésében tartalékot képez, amelyből a települési önkormányzatok közcélú foglalkoztatás céljára többlettámogatást igényelhetnek. A többlettámogatás igénylési szabályait a Kormány állapítja meg 2007. március 31-éig.

Az önkormányzatot így megillető új előirányzat éves felhasználásának elszámolása a tárgyévben e jogcímen felmerült kiadások, valamint az egyes pénzbeli szociális ellátások elszámolásának szabályairól szóló 62/2006. (III. 27.) Korm. rendelet szerinti havi visszaigénylések alapján történik.”